

RAPORT Z KONSULTACJI

Programu współpracy Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025

Mając na uwadze konieczność spełnienia postanowień art. 5b ust. 1 Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491, 1761, 1940, projekt Programu współpracy Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025 został skierowany do konsultacji pisemnych z terminem 30 dni na zgłaszanie uwag, począwszy od dnia 30 grudnia 2024 r.

Informacje o trwających konsultacjach publicznych opublikowano na stronach Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego www.pozytek.gov.pl w zakładce *Konsultacje publiczne* oraz przesłano drogą elektroniczną do 25 następujących organizacji:

1. Dolnośląska Federacja Organizacji Pozarządowych
2. Federacja Mazovia
3. Federacja Lubuskich Organizacji Pozarządowych
4. Federacja Organizacji Pozarządowych Centrum Szpitalna
5. Federacja Polskich Banków Żywności
6. Federacja Świętokrzyskich Organizacji Pozarządowych „Horyzont”
7. Forum Darczyńców
8. Fundacja im. Stefana Batorego
9. Fundacja Stocznia

10. KAFOS Śląskie Forum Organizacji Pozarządowych
11. Konwent Wojewódzkich Rad Działalności Pożytku Publicznego
12. Kujawsko Pomorska Federacja Organizacji Pozarządowych
13. Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych (OFOP)
14. Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych
15. Opolskie Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych
16. Opolska Federacja Organizacji Pozarządowych Razem Polska
17. Podlaska Sieć Pozarządowa
18. Polska Sieć LGD
19. Polska Zielona Sieć
20. Pomorska Sieć Centrów Organizacji Pozarządowych
21. Polska Rada Organizacji Młodzieżowych
22. Sieć Wspierania Organizacji Pozarządowych (SPLOT)
23. Wielkopolska Rada Koordynacyjna Związek Organizacji Pozarządowych
24. WRZOS (Wspólnota Robocza Związków Organizacji Socjalnych)
25. Związek Stowarzyszeń Forum Lubelskich Organizacji Pozarządowych

W ramach ww. konsultacji uwagi do projektu programu zostały przesłane przez:

- 1) Fundację im. Stefana Batorego,
- 2) Fundację W Stronę Dialogu,
- 3) Ogólnopolską Federację Organizacji Pozarządowych.

Projekt Programu współpracy Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025 został skierowany do opiniowania przez Radę Działalności Pożytku Publicznego.

Ponadto pismo z opinią o projekcie przysłała Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

Zestawienie zgłoszonych uwag wraz ze stanowiskiem organu wnioskującego przedstawia załączona tabela.

Zestawienie uwag zgłoszonych w toku konsultacji projektu Programu współpracy Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025

Lp.	Kto wnosi uwagę	Treść uwagi	Uzasadnienie	Stanowisko Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego
1)	Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku	pozytywna opinia o projekcie Biorąc pod uwagę opisane wyżej główne założenia analizowanego dokumentu Ogólnopolska Federacja Stowarzyszeń Uniwersytetów Trzeciego Wieku po konsultacji z Polskim Forum Seniorów wyraża pozytywną opinię o projekcie „Programu współpracy Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2025”. Jednocześnie deklarujemy otwartość na współpracę w zakresie jego realizacji szczególnie w tych obszarach, które dotyczą funkcjonowania seniorskich organizacji pozarządowych a zwłaszcza uniwersytetów trzeciego wieku.	Jak wskazano we wstępie do Programu „Przewodniczący Komitetu do spraw Pożytku Publicznego pełni kluczową rolę w kontekście współpracy pomiędzy administracją publiczną a organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami, wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie - pełni funkcję lidera, który koordynuje działania Komitetu, odpowiada za realizację polityki państwa w zakresie pożytku publicznego oraz zapewnia efektywną współpracę pomiędzy różnymi podmiotami zaangażowanymi w ten obszar.” Mając to na uwadze uznać należy, iż opiniowany projekt Programu współpracy jest ważnym, systemowym dokumentem określającym na rok 2025 m.in. cele, rezultaty, zasady oraz formy współpracy Przewodniczącego ze środowiskiem organizacji obywatelskich, wśród których coraz liczniejsze grono stanowią seniorskie organizacje pozarządowe. Uwzględniając powyższe okoliczności w projekcie Programu współpracy zdefiniowano i opisano w szczególności następujące elementy:	Ogólna opinia pozytywna – nie wymaga ustosunkowania się.

			1/ Cel główny - zakładający wdrożenie aktywnej i efektywnej współpracy z organizacjami pozarządowymi, która opiera się na: • partycypacji i dialogu, • partnerstwie sprzyjającym rozwijaniu potencjału organizacji pozarządowych, • wspieraniu inicjatyw podejmowanych zarówno przez organizacje, jak i inne formy społeczeństwa obywatelskiego. 2/Oczekiwane rezultaty obejmujące: • rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi, • wzrost znaczenia i wzmocnienie instytucjonalne III sektora, • rozwój społeczeństwa obywatelskiego, • zwiększenie udziału III sektora w życiu publicznym. 3/Zasady współpracy - wśród których zaakcentowano pomocniczość, suwerenność stron, partnerstwo, efektywność, uczciwą konkurencję i jawność oraz transparentność działań podejmowanych w sposób, który nie dyskryminuje organizacji pozarządowych. 4/Formy współpracy-wśród których wskazano: • współpracę pozafinansową - obejmującą m.in. konsultacje, tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym, patronaty, organizację wspólnych przedsięwzięć, udział przedstawicieli Przewodniczącego w wydarzeniach organizowanych przez organizacje pozarządowe, promowanie działalności organizacji pozarządowych, informowanie o planowanych i podejmowanych kierunkach działań oraz wymianę doświadczeń.	
--	--	--	---	--

			• współpracę finansową - obejmującą tworzenie i wdrażanie programów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego realizowane za pośrednictwem Narodowego Instytutu Wolności - Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego. Jak wskazano w projekcie opiniowanego dokumentu w roku 2025 kontynuowane będzie wdrażanie kluczowych programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w tym m.in. Rządowego Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030 PRÓO, Rządowego Programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich NOWEFIO na lata 2021-2030, Korpusu Solidarności - Rządowego Programu Wspierania i Rozwoju Wolontariatu Systematycznego na lata 2018-2030, Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Uniwersytetów Ludowych na lata 2018-2030 czy też Rządowego Programu Wspierania Rozwoju Organizacji Poradniczych na lata 2022-2033. Zadeklarowana w projekcie Programu kwota przeznaczona na realizację programów wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w 2025 r. wynosi ogółem blisko 240 milionów złotych.	
2)	Fundacja im. Stefana Batorego	„(...) W roku 2025 przewiduje się konsultacje, m.in.: ”	Organ odpowiedzialny za kształtowanie polityki państwa w zakresie pożytku publicznego, którego pracami kieruje Minister ds. Społeczeństwa Obywatelskiego, powinien starać się wytyczać standardy współpracy administracji rządowej z podmiotami należącymi do społeczeństwa obywatelskiego. Dlatego ważne jest, by z organizacjami pozarządowymi / społecznymi były konsultowane wszystkie akty prawne będące przedmiotem prac Komitetu, nie tylko te znane na początku roku i wymienione enumeratywnie w Planie współpracy.	Uwaga uwzględniona poprzez dodanie „m.in.”. Komentarz do uzasadnienia. Pracami Komitetu kieruje Przewodnicząca, a nie Minister ds. Społeczeństwa Obywatelskiego. Obecna „unia personalna” jakkolwiek logiczna nie wynika z przepisów prawa. Projekty aktów prawnych, „które oddziałują lub mogą oddziaływać na działalność organizacji” winny

			W szczególności powinny być konsultowane projekty, które oddziałują lub mogą oddziaływać na działalność organizacji. Będzie to też służyło osiągnięciu deklarowanych w tym dokumencie celów szczegółowych, w tym m.in. „zapewnieniu udziału organizacji pozarządowych w procesie tworzenia polityk publicznych”, „promowaniu dobrych praktyk, które dotyczą współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, wolontariatu i partycypacji” czy też „poprawie jakości realizowanych działań poprzez lepsze rozpoznanie potrzeb organizacji pozarządowych i planowanie działań w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi”.	być kierowane przez instytucje odpowiedzialne za projekt do konsultacji z RDPP. Ponadto, w tym samym czasie, zgodnie z obowiązującą procedurą projekty aktów prawnych winny być poddawane konsultacjom społecznym.
3)	W roku 2025 przewiduje się konsultacje, m.in.: · (...) · propozycji ewentualnych zmian prawnych czy projektów aktów normatywnych przedstawionych do procedowania przez odpowiednio dużą / reprezentującą znaczną część organizacji zainteresowanych przedmiotem regulacji grupę organizacji pozarządowych / społecznych”	Z uwagi na uzasadnienie przedstawione w poprzednim punkcie istotne jest także uwzględnienie przez Przewodniczącego Komitetu ds. Pożytku Publicznego możliwości zgłaszania propozycji zmian prawnych lub projektów ustaw przez odpowiednio zdefiniowaną grupę organizacji społecznych / pozarządowych (warto by ustalenie co to znaczy „grupa reprezentatywna” nastąpiło w sposób partycypacyjny, z udziałem organizacji), co będzie też służyło realizacji ww. celów programu.	Uwaga nieuwzględniona. Zarządzeniem Przewodniczącej Komitetu ds. Pożytku Publicznego w roku 2024 powołane zostały 3 grupy robocze złożone z przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego. Ich zadaniem jest wypracowanie propozycji zmian prawnych dot. funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego. Skład grup daje możliwość artykułowania propozycji będących przedmiotem zainteresowania także „odpowiednio dużej / reprezentującej znaczną część organizacji grupy organizacji”.	
4)	„W związku z upływem kadencji RDzMP, w listopadzie 2025 r., na 4 miesiące przed tym terminem, zostanie uruchomiona procedura naboru do RDzMP IV kadencji. Przed jej rozpoczęciem wspólnie z reprezentacją organizacji pozarządowych /społecznych zostanie	Upowszechnieniu dobrych praktyk współpracy administracji rządowej z organizacjami pozarządowymi / społecznymi będzie służyło otwarcie procesu wyboru osób zasiadających w Radzie i zaplanowanie jego przebiegu w partycypacyjny sposób wspólnie z zainteresowanymi podmiotami. Opracowana w ten	Uwaga częściowo uwzględniona. Odpowiedni fragment Programu zyskuje brzmienie:	

	opracowana przejrzysta procedura otwartego naboru, oparta na zasadach różnorodności i merytorycznych kryteriów udziału podmiotów uprawnionych do skierowania przedstawicieli, równości ich dostępu do udziału w procesie oraz z uwzględnieniem kadencyjności / rotacji osób zasiadających w Radzie.”	sposób procedura powinna przewidywać jasne kryteria wyboru, oparte na przesłankach merytorycznych, ale też gwarantować, że w składzie Rady znajdą się osoby reprezentujące możliwie różnorodne podmioty, tworzące społeczność ludzi młodych, co zagwarantuje możliwość wybrzmienia różnych opinii w dyskusji o ich potrzebach i metodach wsparcia. Udział w pracach ciał dialogu obywatelskiego jest też szansą do swoistej edukacji obywatelskiej, w tym poznawania od środka funkcjonowania administracji publicznej. Dlatego istotne jest, by dać szansę do udziału w tych pracach możliwie szerokiej grupie osób, które będą się co jakiś czas zmieniać – stąd wskazane byłoby ograniczenie liczby kadencji, na jakie w danym ciele dialogu obywatelskiego może zasiadać ta sama osoba. Warto by takie standardy zostały wypracowane wspólnie ze środowiskiem organizacji pozarządowych / społecznych. Będzie to też służyło realizacji innych celów szczegółowych programu (m.in. ww. wymienionych-zob. pkt. 1).	Nabór zostanie poprzedzony konsultacjami projektu i przyjęciem Rozporządzenia Przewodniczącej Komitetu dotyczącego naboru i funkcjonowania RDzMP.
5)	Dodanie na zakończenie podrozdziału punktu: „Przewodnicząca ds. Pożytku Publicznego w porozumieniu z NIW – NCRSO oraz RDPP utworzy grupę roboczą, składającą się z osób rekomendowanych przez środowisko organizacji pozarządowych / społecznych, której zadaniem będzie podjęcie namysłu nad perspektywami dalszego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w kraju, ważnymi trendami mogącymi wpłynąć na ten proces oraz niezbędnymi w związku z tym nowymi źródłami i narzędziami wsparcia organizacji. Grupa zacznie swoje prace najpóźniej w drugiej połowie roku.”	Aktualne wydarzenia wpływające na sytuację organizacji pozarządowych / społecznych oraz duża niepewność w stabilności ich działania i częste zmiany warunków funkcjonowania sektora obywatelskiego powodują potrzebę myślenia o jego przyszłości i potrzebnym wsparciu w bardziej długofalowej perspektywie. W takim kontekście należy się też zastanowić nad potrzebą zwiększenia dalszego wsparcia organizacji oraz kierunków, w jakim powinno ono przebiegać. Ostatnim powodem wskazującym na potrzebę takiej refleksji jest gwałtowne wycofanie się Amerykańskiej Agencji na rzecz Rozwoju Międzynarodowego (USAID) ze wsparcia przyznawanego organizacjom pracującym z osobami migrującymi i uchodźczymi, jak również ochroną praw człowieka i rządami prawa.	Uwaga nieuwzględniona. Zagadnienia ujęte w proponowanym zapisie są już przedmiotem dyskusji w powołanych przez Przewodniczącą Komitetu 3 grupach roboczych, są też obecne w pracach RDPP.

6)		„Poprzedzał ją będzie trwający 5 miesięcy proces prac merytorycznych nad rekomendacjami, które będą wypracowywane z udziałem ekspertów pochodzących z organizacji pozarządowych, wybranych w transparentnym i możliwie otwartym naborze.”	Upowszechnienie dobrych praktyk współpracy administracji rządowej z organizacjami pozarządowymi / społecznymi powinno też polegać na doborze podmiotów i osób podejmujących współpracę z Komitetem ds. Pożytku Publicznego i/lub Ministrem ds. Społeczeństwa Obywatelskiego w oparciu o transparentne i otwarte procedury wyboru i z wykorzystaniem merytorycznych kryteriów. Powinno to też dotyczyć przedstawicieli sektora do prac merytorycznych nad rekomendacjami, które będą wypracowywane z udziałem ekspertów pochodzących z organizacji pozarządowych.	Uwaga nieuwzględniona. Procedura otwartego naboru w przypadku dość specyficznej tematyki będącej przedmiotem procesu prowadzącego do konferencji nie daje gwarancji jakości ekspertów, jest czasochłonna i pracochłonna. Przewiduje się udział w konferencji blisko 200 przedstawicieli organizacji pozarządowych z Polski i UE w tym właśnie celu, by wypowiedzieli się oni na temat przygotowanych rekomendacji.
7)		„W związku z tym, że w roku 2025 upływa kadencja członków Europejskiego Komitetu Ekonomiczno – Społecznego (EKES), w tym członków Grupy III złożonej z przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, Przewodniczący przeprowadzi w I połowie roku – w sposób uwzględniający przytoczone wyżej zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi – procedurę wyłonienia jej polskich członków. Przed jej rozpoczęciem wspólnie ze środowiskiem organizacji pozarządowych / społecznych zostanie opracowana przejrzysta procedura otwartego naboru, oparta na zasadach różnorodności i merytorycznych kryteriów udziału podmiotów uprawnionych do skierowania swoich przedstawicieli, równości ich	Warto zaznaczyć na początek, że trudno uznać za dobrą praktykę prowadzenie konsultacji nt. szczegółów rozwiązania / procesu, który już się toczy (z uwagi na rozpoczęcie się pierwszej połowy roku, wymienionej w projekcie programu współpracy jako czas zaplanowany na podjęcie tych działań). W tym wypadku trzeba przejść nad tym do porządku dziennego i skupić się na jakości samego procesu. A również w przypadku wyboru osób mających reprezentować polskie organizacje pozarządowe / społeczne w EKES bardzo potrzebne jest otwarcie procesu wyboru osób zasiadających w Komitecie i zaplanowanie jego przebiegu oraz zasad w partycypacyjny sposób we współpracy z organizacjami. Tylko gdyby przeprowadzenie takiego otwartego	Uwaga nieuwzględniona Procedura wyboru członków EKES jest przyjmowana przez rząd, jej gospodarzem jest MRPiPS.

		dostępu do udziału w procesie oraz z uwzględnieniem kadencyjności / rotacji osób zasiadających w Komitecie.”	procesu okazało się niemożliwe, to należy co najmniej poddać przyjęte zasady / kryteria wyboru szerszym konsultacjom, np. jeśli to pozarządowa część Rady ma rekomendować Ministrowi ds. Społeczeństwa Obywatelskiego kandydatów na członków EKES spośród zgłoszonych osób. Nie powinno się dopuścić do możliwości powtórzenia sytuacji z poprzednich wyborów, kiedy to decyzje personalne doprowadziły do wykluczenia z listy kandydatów rekomendowanych do EKES konkretnej osoby popieranej przez największą w kraju federację organizacji pozarządowych, i porzucone zostały przy tym merytoryczne kryteria oceny*. Wypracowana tak procedura powinna przewidywać jasne kryteria wyboru, oparte na przesłankach merytorycznych, ale też gwarantować, że w składzie EKES z Polski znajdą się osoby reprezentujące możliwie różnorodne podmioty tworzące sektor pozarządowy w Polsce, ale też posiadające odpowiednią wiedzę i kompetencje do efektywnego udziału w pracach EKES. Także w wypadku tego organu wskazane byłoby ograniczenie liczby kadencji, na jakie ta sama osoba może zasiadać w EKES, by umożliwić dostęp do tego ciała UE nowych osób i ich świeżych perspektyw patrzenia na procedowane zagadnienia. *1 Był to rodzaj retorsji za wcześniejszą pracę tej osoby w EKES, gdzie została m.in. wiceprzewodniczącą grupy ds. praw podstawowych i praworządności EKES, której zadaniami było m.in. monitorowanie sytuacji w państwach członkowskich. Bezpośrednim powodem było niezadowolenie z raportu, jaki powstał po wizycie studyjnej zorganizowanej w Polsce przez ww. grupę w grudniu 2018 roku (raport opublikowano ostatecznie w czerwcu 2020 roku). Więcej o samej grupie na https://www.eesc.europa.eu/pl/sections-other-	
--	--	---	---	--

			bodies/other/grupa-ad-hoc-ds-praw-podstawowych-i-praworzadnosci, a na temat wspomnianej sytuacji związanej z wyborem polskich przedstawicieli do EKES w 2020 roku w stanowisku Zarządu OFOP tutaj https://ofop.eu/stanowisko-zarzadu-ogolnopolskiej-federacji-organizacji-pozarzadowych-w-sprawie-decyzji-dotproponowanej-listy-kandydatow-reprezentujacych-polskie-organizacje-pozarzadowe-w-ekes/ .	
8)	Fundacja W Stronę Dialogu	Rekomendacja: Wprowadzenie kwot lub ukierunkowanych działań rekrutacyjnych w celu zapewnienia udziału organizacji wspierających Romów i uchodźców w RDPP. Należy przy tym doprecyzować, że chodzi o organizacje zarządzane i kierowane przez członków społeczności romskiej oraz osoby z doświadczeniem uchodźstwa/migracji. Ponieważ powołanie RDPP jest regulowane odrębnym dokumentem, konieczne może być jego dostosowanie w celu uwzględnienia takich parytetów. Dodatkowo, warto zaplanować dodatkowy nabór do grup roboczych w II połowie roku, co mogłoby umożliwić większy udział organizacji reprezentujących społeczności marginalizowane. Należy także promować intersekcyjne podejście do współpracy, nie ograniczając jej jedynie do relacji NGO–władza, ale również angażując sektor akademicki i biznes. Ważnym aspektem jest również zapewnienie przejrzystości i partycypacyjnej formuły procesu konsultacji, w tym podanie ramowego harmonogramu przewidywanych konsultacji w ramach współpracy pozafinansowej.	Spośród 62 członków RDPP, 37 reprezentuje organizacje pozarządowe, jednak brak wyraźnego nacisku na włączanie organizacji wspierających grupy marginalizowane, takie jak społeczność romska i uchodźcy. Może to prowadzić do ich niedostatecznej reprezentacji w dyskusjach i procesach decyzyjnych.	Uwaga nieuwzględniona – nie odnosi się do Programu.

9)	Rekomendacja: Powierzenie Zespołowi problemowemu do spraw Realizacji Zadań Publicznych, Usług Społecznych i Ekonomii Społecznej zadania identyfikacji luk w istniejących strukturach wsparcia. Wprowadzenie lub dostosowanie podprogramów, które priorytetowo traktują integrację, edukację i możliwości zatrudnienia dla społeczności romskiej i uchodźców. Dodatkowo, istotne jest uszczegółowienie sposobów promowania działalności organizacji pozarządowych, tak aby organizacje prowadzone przez przedstawicieli społeczności marginalizowanych miały równe szanse na dostęp do zasobów i możliwości współpracy.	Programy takie jak Fundusz Młodzieżowy promują zaangażowanie obywatelskie, jednak nie uwzględniają bezpośrednio specyficznych potrzeb Romów i uchodźców.	Uwaga nieuwzględniona – nie odnosi się do Programu.
10)	Rekomendacja: Uproszczenie procedur aplikacyjnych dla grantów w ramach programów takich jak NOWEFIO i PROO. Szczególnie istotne jest doprecyzowanie, że priorytetem powinny być organizacje prowadzone przez przedstawicieli grup, których dotyczą dane działania (czyli organizacje romskie prowadzone przez Romów, organizacje uchodźcze prowadzone przez osoby z doświadczeniem uchodźstwa). Zachęcenie Zespołu problemowego do spraw Uproszczeń, Sprawozdawczości, Nadzoru i Kontroli do opracowania mechanizmów upraszczających wymagania administracyjne dla mniejszych organizacji.	Planowane są znaczące alokacje finansowe, jednak proces aplikacyjny pozostaje skomplikowany dla mniejszych organizacji pozarządowych, w tym tych działających na rzecz Romów i uchodźców.	Uwaga nieuwzględniona – nie odnosi się do Programu.
11)	Rekomendacja: Zobowiązanie Zespołu problemowego do spraw Polityki Społecznej, Włączenia Społecznego oraz Dialogu Międzypokoleniowego do opracowania inicjatyw skierowanych do niedoreprezentowanych regionów. Może to obejmować warsztaty zwiększające zdolność organizacyjną oraz dodatkowe fundusze dla NGO działających na obszarach wiejskich.	Program nie uwzględnia regionalnych dysproporcji w dostępie do wsparcia dla organizacji pozarządowych, szczególnie na obszarach wiejskich, gdzie koncentruje się wiele społeczności romskich.	Uwaga nieuwzględniona – nie odnosi się do Programu.

12)		Rekomendacja: Powierzenie Zespołowi problemowemu do spraw Mediacji i Interwencji opracowania narzędzi monitorujących, które uwzględniają dane z podziałem na grupy społeczne, umożliwiając ocenę skuteczności wsparcia dla Romów i uchodźców.	Ramy ewaluacyjne programu nie zawierają konkretnych wskaźników oceny jego wpływu na społeczności marginalizowane.	Uwaga nieuwzględniona – nie odnosi się do Programu.
13)		1. Grupa doradcza ds. migracji i mniejszości etnicznych Sugestia: Rozszerzenie roli Zespołu problemowego do spraw Współpracy Międzynarodowej, Polityki Migracyjnej oraz Mniejszości Narodowych i Etnicznych o podgrupę dedykowaną organizacjom oddolnym współpracującym ze społecznością romską.	Podgrupa ta mogłaby pełnić funkcję pomostu między decydentami a społecznościami marginalizowanymi.	Uwaga nieuwzględniona – nie odnosi się do Programu.
14)		2. Szkolenia i budowanie kompetencji Sugestia: Wykorzystanie wiedzy Zespołu problemowego do spraw Komunikacji, Wolontariatu i Aktywności Obywatelskiej do opracowania programów szkoleniowych dla organizacji pozarządowych i urzędników państwowych w zakresie promowania różnorodności, wspierania integracji migrantów i inkluzywnej polityki społecznej.		Uwaga nieuwzględniona – nie odnosi się do Programu.
15)		3. Kampanie rzecznicze i zwiększające świadomość Sugestia: Współpraca z organizacjami romskimi oraz Zespołem problemowym do spraw Edukacji, Kultury i Polityki Młodzieżowej w celu opracowania kampanii promujących kulturę romską, przeciwdziałających stereotypom i wspierających dialog między społecznościami. Dodatkowo, warto uwzględnić uszczegółowienie zaangażowania i przebiegu procesu współorganizowania wydarzeń w ramach polskiej prezydencji, tak aby organizacje pozarządowe miały realny wpływ na kształt tych wydarzeń. Istotne jest		Uwaga nieuwzględniona – nie odnosi się do Programu.

		także wskazanie minimalnego katalogu kwestii istotnych, które będą poruszane w ramach wysłuchań oraz określenie ramowego harmonogramu konsultacji, tak aby były one jak najbardziej partycypacyjne.		
16)		1. Wydzielone fundusze dla społeczności marginalizowanych Sugestia: Przeznaczenie części środków z programów NOWEFIO i PROO na projekty wspierające integrację Romów i migrantów w Polsce. Zespół problemowy do spraw Realizacji Zadań Publicznych mógłby nadzorować opracowanie kryteriów przyznawania tych funduszy.		Uwaga nieuwzględniona – nie odnosi się do Programu.
17)		2. Wsparcie inicjatyw edukacyjnych Sugestia: Wykorzystanie programu Korpus Solidarności do stworzenia inicjatywy mentoringowej dla dzieci romskich i uchodźczych, wspierającej ich w przezwyciężaniu barier edukacyjnych. Projekt mógłby być realizowany we współpracy z Zespołem problemowym do spraw Edukacji, Kultury i Polityki Młodzieżowej.		Uwaga nieuwzględniona – nie odnosi się do Programu.
18)	Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych	Oczekiwanym rezultatem realizacji Programu jest: • [...] • wypracowanie systemu i uporządkowanie zasad współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi tak by była ona efektywna i satysfakcjonująca dla obu stron.	Współpraca administracji (szczególnie na poziomie centralnym) z organizacjami pozarządowymi wymaga daleko idących reform. Zmiany wprowadzone przez rządu PIS zamiast uprościć skomplikowały ten system tworząc * dwa ośrodki decyzyjne (KPRM – pożytek, MRPiPS – podmioty ekonomii społecznej, którymi są głównie wszystkie organizacje pozarządowe) * niejasny podział kompetencji pomiędzy ciała dialogu (RDPP, Rada NIW, RdzMP, KK RES) i dodatkowo różnego rodzaju grupy robocze * brak reprezentatywności przedstawicieli organizacji	Uwaga częściowo uwzględniona . Odpowiedni fragment Programu zyskuje brzmienie: Usprawnienie systemu współpracy administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, tak by była ona efektywna i satysfakcjonująca dla obu stron

			pozarządowych mianowanych przez administrację * Niefunkcjonalność i niekompatybilność systemu programów współpracy poszczególnych ministerstw Z tego powodu ważnym celem Przewodniczącej/Ministry powinno być uporządkowanie systemu dialogu.	
19)		C.1 – wypracowanie założeń projektów legislacyjnych, aby stworzyć warunki sprzyjające rozwojowi organizacji społeczeństwa obywatelskiego, wolontariatu i mechanizmów partycypacyjnych, w tym przeprowadzenie ustrukturalizowanej debaty na temat nowelizacji Ustawy o działalności pożytku publicznego lub nowej ustawy konstytucyjnej dla trzeciego sektora. C.2 – zaprojektowanie i przyjęcie przez rząd strategii wspierania przez państwo rozwoju sektora pozarządowego. C.3 – uporządkowanie systemu dialogu obywatelskiego (m.in. rady działalności pożytku publicznego, komitety monitorujące, komitety rozwoju ekonomii społecznej) w tym zasad wyboru do ciał dialogu i sposobu reprezentacji.	W ramach proponowanych celów szczegółowych proponujemy ich ukonkretnienie.	Uwaga częściowo uwzględniona w zakresie propozycji C.1. Odpowiedni fragment Programu zyskuje brzmienie: – wypracowanie założeń projektów legislacyjnych, aby stworzyć warunki sprzyjające rozwojowi organizacji społeczeństwa obywatelskiego, wolontariatu i mechanizmów partycypacyjnych. Co do pozostałych postulatów to należy zauważyć, że w ramach prac grup roboczych powołanych przez Przewodniczącą Komitetu toczy się debata nad nowelizacją ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Podobnie w grupach i pracach RDPP obecny jest wątek strategii rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Do kwestii systemu dialogu obywatelskiego odnosi się zapis zaproponowany w pkt.18 Raportu.

20)		Współpraca Przewodniczącego z organizacjami pozarządowymi odbywa się na zasadach określonych w ustawie, z tym, że pomocniczość – rozumiana będzie jako niepodjęmowanie przez rząd działań (np. badań, konferencji, szkoleń), które mogą być zrealizowane przez same organizacje, a podejmowanie interwencji jedynie w tych obszarach, gdzie konieczna jest ingerencja państwa. suwerenność stron – rozumiana będzie jako prawo organizacji do wybierania swoich przedstawicieli do rozmów z rządem partnerstwo – rozumiane będzie jako zapewnienie udziału organizacji w programowaniu, wdrażaniu, monitorowaniu i ewaluacji polityk publicznych, w tym procesie stanowienia prawa, na poziomie rządowym jawność i transparentność – rozumiane będą jako udostępnianie tak przez stronę rządową jak i pozarządową wszelkich informacji dotyczących odbywających się poza oficjalnymi ciałami dialogu obywatelskiego współpracy, uzgodnień, konsultacji. Wspólne działania powinny być realizowane w sposób planowy, zapewniający harmonijne i efektywne osiąganie wyznaczonych celów i w sposób, który nie dyskryminuje organizacji pozarządowych.	Wydaje się, że konieczne jest dookreślenie rozumienia poszczególnych zasad zawartych w ustawie	Uwaga nieuwzględniona. W przypadku określonych w ustawie zasad mamy do czynienia z pojęciami występującymi w doktrynie i judykaturze, które są już zdefiniowane. Wynikają one również ze źródeł prawa, w tym z Konstytucji RP i prawa UE.
21)		Program obejmuje współpracę z organizacjami pozarządowymi w zakresie, który wynika z ustawowych zadań Przewodniczącego ds. pożytku publicznego, Komitetu ds. pożytku publicznego i Ministra ds. społeczeństwa obywatelskiego	Wydaje się, że w programie należy dodać zadania Ministra oraz w wyczerpujący sposób przedstawić rozróżnienie tych funkcji lub sposób pracy Ministra (co będzie pierwszym krokiem to wprowadzania jasności relacji organizacji pozarządowych z administracją centralną).	Uwaga nieuwzględniona. Program przyjmowany Zarządzeniem Przewodniczącego nie może obejmować postanowień dot. innego Ministra.

22)	„[...]Oczekuje się, że rezultaty prac grup zostaną przedstawione w I kwartale 2025 r. i staną się przedmiotem dalszych prac i uzgodnień. Dalsze prace i uzgodnienia po stronie Przewodniczącej polegają na [...]”	Grupy robocze naszym zdaniem pracują obecnie w dużym chaosie decyzyjnym – nie jest jasna ich rola poza ogólnymi stwierdzeniami „wypracowywania rozwiązań”. Grupy pracują społecznie, mają ograniczone zasoby, więc postawienie tak ogólnych zadań powoduje ograniczenie ich sprawczości. Program powinien przewidywać jasne zadania Przewodniczącej w kontekście efektów pracy grupy roboczych.	Uwaga nieuwzględniona. Charakter dalszych działań Przewodniczącej jest uzależniony od rezultatu prac grup.
23)	„Przewodniczący będzie uczestniczył w realizacji wspólnych przedsięwzięć, które mają na celu zarówno wymianę doświadczeń, jak również zacieśnienie współpracy międzysektorowej. Współpraca polega na [...]. Współpracę mogą inicjować [...]”.	Podrozdział powinien w jasny sposób określać czy różni się objęcie patronatem, udział ekspercki a wspólne przedsięwzięcie poza współpracą finansową (np. w ramach programów NIW). Wydaje się, że ten rozdział powinien zostać zarezerwowany dla jasnej procedury umożliwiającej organizacjom pozarządowym zapraszanie Przewodniczącej do szerszej współpracy (lub w drugą stronę). Obszar ten nieuregulowany może być dużym ryzykiem stroniczości. W obszarze tym warto wskazać, że współpraca polega na wymianie się zasobami pozafinansowymi np. czasem, ekspertyzą. Oraz że mogą być dwustronna – to Przewodnicząca może zwracać się do organizacji pozarządowych z prośbą o współpracę, ale również organizacje mogą proponować wspólne przedsięwzięcia.	Uwaga nieuwzględniona. Tworzenie specjalnych procedur regulujących współpracę Przewodniczącej z organizacjami w sposób sugerowany w uwadze jest przerostem formy nad treścią. Dotychczasowa praktyka nie wskazuje na potrzebę tego typu regulacji.
24)	W związku z tym, że w roku 2025 upływa kadencja członków Europejskiego Komitetu Społeczno-Ekonomicznego, w tym członków Grupy III złożonej z przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, Przewodniczący przeprowadzi w I połowie roku w sposób uwzględniający przytoczone wyżej zasady współpracy z organizacjami pozarządowymi procedurę wyłonienia jej polskich członków.	Proponujemy wykreślić ten fragment, gdyż wydaje się, że informacje dot. konsultacji ordynacji do EKES oraz późniejszy nabór przedstawicieli jest przykładem Konsultacji a nie współpracy. Ordynacja została przedstawiona wyłącznie członkom RDPP w charakterze konsultacyjnym (nie wypracowania wspólnego) a ostateczna decyzja o przedstawicielach leży w kompetencjach politycznych decydentów.	Uwaga uwzględniona częściowo. Fragment został przeniesiony do części Programu obejmującej problematykę tworzenia wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym.

25)	W 2025 priorytetami działań będzie: *Polska prezydencja *Budowanie odporności społeczeństwa obywatelskiego * Odbudowywanie demokracji i praworządności	Należy dodać priorytety, którymi kierować się będzie współpraca w danym roku. Z deklaracji rządu można wyczytać takie trzy priorytety.	Uwaga uwzględniona w części. Odpowiedni fragment Programu zyskuje brzmienie: W 2025 r. priorytetem współpracy będzie: * Odbudowywanie dialogu obywatelskiego, * Budowanie odporności społeczeństwa obywatelskiego (w tym podniesienie tej kwestii w ramach Prezydencji Polski w Radzie Unii Europejskiej).
26)	Program będzie realizowany od 1 marca 2025 r. do 31 grudnia 2025 r.	Proponujemy by zrezygnować z fikcji obowiązywania programu zanim zostanie on przyjęty.	Uwaga uwzględniona. Odpowiedni fragment Programu zyskuje brzmienie: Program będzie realizowany od 13 marca 2025 r. do 31 grudnia 2025 r.
27)	Planowane efekty * przygotowana kompleksowa nowelizacja ustawy o działalności pożytku publicznego lub ustawa ją zastępująca. Ustawa do końca roku powinna przejść co najmniej proces konsultacji na RCL-u * przygotowana ustawa o dialogu obywatelskim, która do końca roku powinna wejść pod obrady Sejmu. * przygotowana zostanie strategia wspierania rozwoju społeczeństwa obywatelskiego wraz ze szczegółowymi strategiami kierunkowymi (np. niektóre zweryfikowane dotychczasowe strategie). * przyjazny i aktualny BIP zweryfikowany przez	Proponujemy wpisanie konkretnych, planowanych efektów, które łatwo będzie zweryfikować. Proponujemy konkretne rozwiązania, chociaż należy to poddać pod ocenę zasobów i kalendarza Przewodniczącej. Przede wszystkim zależy nam, żeby Program współpracy Przewodniczącej był przykładem dla innych Ministerstw i wojewodów w obszarze realności i szczegółowości. Od lat organizacje pozarządowe podnoszą problem zbyt ogólności programów. Wiele podmiotów nie wierzy już w taki sposób programowania relacji z administracją. Dokument Przewodniczącej powinien pokazywać, że można	Uwaga uwzględniona w części. Odpowiedni fragment Programu zyskuje brzmienie: - przygotowana nowelizacja ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w zakresie niezbędnym dla sprawnego funkcjonowania organizacji, - przygotowane i przyjęte rozporządzenia Przewodniczącej

		niezależny audyt społeczny , dostępny dla organizacji od maja 2025 roku.	inaczej – że dokument wyznacza zasady, ale też konkretne działania do podjęcia, kierunki do rozpoczęcia i przewiduje prawdziwe wskaźniki do monitoringu.	w sprawie wzorów ofert i ramowych wzorów umów dotyczących realizacji zadań publicznych oraz wzorów sprawozdań z wykonania tych zadań oraz w sprawie uproszczonego wzoru oferty i uproszczonego wzoru sprawozdania z realizacji zadania publicznego; - zaktualizowany BIP Komitetu ds. Pożytku Publicznego
28)		Gotowy Program (bez prekonsultacji) został skonsultowany na początku 2025 roku z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie https://www.gov.pl/web/pozytek . Pełne podsumowanie konsultacji publicznych jest załącznikiem do programu.	Warto dokładniej opisać proces konsultacji i załączyć do programu podsumowanie konsultacji.	Uwaga nieuwzględniona. Informacje o wynikach konsultacji ujęte są w raporcie z konsultacji publicznych, zamieszczonym na BIP Przewodniczącej. Nie ma potrzeby powielać ich jako załącznika do Programu.